

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 DEP
0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
15/5723 - AEPE

Dato
22.10.2015

Høring - ny lov om Forbrukerklageutvalget

Det vises til Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementets brev av 21. august 2015 med vedlegg.

Justis- og beredskapsdepartementet har følgende kommentarer til utkastet:

Til punkt 6.1.5 – Forbrukertvistutvalgets virkeområde

Vi støtter forslaget om å videreføre unntaket for avtaler om kjøp av elektrisk energi, og slutter oss til den begrunnelse som er gitt i høringsnotatet s. 21-22.

Til punkt 6.1.5.4 – Saker av prinsipiell karakter

I utkastet til nytt ledd i lov om klageorganer for forbrukersaker § 27 er det foreslått at Forbrukerrådet med endelig virkning skal avgjøre om en sak anses prinsipiell, og derved om Forbrukerklageutvalget skal behandle den. Vi vil reise spørsmål om det er mer hensiktsmessig at Forbrukerklageutvalget avgjør om en sak er prinsipiell. Vi viser til at det fremgår på s. 31 i høringsnotatet at Forbrukerrådet ikke lenger skal forberede saker for Forbrukertvistutvalget, verken ved å oversende sitt syn på saken eller gi et sammendrag. Vurderingen av om saken er prinsipiell synes derfor å høre bedre inn under Forbrukerklageutvalgets egen saksforberedelse.

Vi reiser for øvrig spørsmål ved om utkastet til lov om forbrukerklageutvalget § 1 annet ledd er ment å gi forbrukeren et rettskrav på å få behandlet saker av prinsipiell karakter, eller om det er ment å gi Forbrukerklageutvalget en skjønnsmessig adgang til

å velge å behandle prinsipielle saker som faller utenfor første ledd. Bruken av ordet «kan» i § 1 annet ledd trekker i retning av at det sistnevnte er ment. Det bør klargjøres i proposisjonen om forbrukeren skal ha et rettskrav på å få prinsipielle saker behandlet eller om det er opp til Forbrukerklageutvalgets skjønn å avgjøre dette.

Til punkt 6.2.4 og lovutkastet § 3 annet ledd – Krav til leder og nestleder

Under punkt 6.2.4 heter det at utvalgslederne skal fylle krav til dommere, herunder at de må være norske borgere, minst 25 år, vederheftige og ikke fradømt stemmerett i offentlige anliggender. I lovutkastet § 3 annet ledd er det vist til kravene i domstoloven § 54 første ledd. Domstoloven § 54 første ledd gjelder bare for høyesterettsdommere, førstelagmenn og lagmenn. Vi antar at det er ment å henvise til domstoloven § 54 annet ledd som gjelder for lagdommere og tingrettsdommere. Kravene om at en dommer må være norsk statsborger, vederheftig og ikke fradømt stemmerett følger av domstoloven § 53 første ledd. Det bør tas inn en henvisning også til denne bestemmelsen i lovutkastet § 3 annet ledd.

Til punkt 6.3.6.1 og 6.5.6 – Ansvar for sakens opplysning

I forbrukertvistloven § 5 første ledd fremgår det at Forbrukerrådet skal sørge for sakens opplysning og herunder innhente sakkyndige uttalelser i den utstrekning det finnes rimelig. Etter § 7 annet ledd skal formannen sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst før den tas opp til behandling i rådet.

I høringsnotatet punkt 6.3.6.1 er det lagt til grunn at Forbrukerklageutvalget må innhente manglende dokumentasjon og gjøre nødvendig saksforberedelse. I punkt 6.5.6 er det lagt til grunn at forvaltningsloven med dens generelle regler om krav til opplysning av saken før avgjørelse treffes mv. gjelder, med mindre noe annet er bestemt. Dette følger også av den generelle henvisningen til forvaltningsloven i lovutkastet § 4. Dersom det ikke er tilsiktet å endre rettstilstanden som i dag følger av forbrukertvistloven § 7 annet ledd, bør det fremgå av lovutkastet § 7 at Forbrukerklageutvalget skal sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst. Selv om utredningsplikten følger av forvaltningsloven, bør det presiseres i lovutkastet § 7 hva som skal gjelde for utvalget, i og med at det her ellers er gitt detaljerte regler om utvalgets saksbehandling og sakens opplysning.

Til punkt 6.4.5.1 – Avvisningsgrunner

I punkt 6.4.5.1 legger Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet til grunn at Forbrukerklageutvalget ikke kan avvise saker av andre grunner enn dem som er angitt i direktivet artikkel 5 nr. 4 første ledd. Justis- og beredskapsdepartementet stiller spørsmål ved om direktivet er slik å forstå. Vi antar at Forbrukerklageutvalget også må kunne avvise saker som ikke hører under klageorganets sakområde. Dette er jo en direkte konsekvens av at klageorganet ikke har kompetanse til å behandle saker

utenfor sitt sakområde. Dersom en sak avvises på dette grunnlaget, må utvalget treffe et enkeltvedtak om avvisning, jf. forvaltningsloven § 2 tredje ledd.

Til punkt 6.5.6 – Justering av partenes påstander

I høringsnotatet punkt 6.5.1 er det opplyst at Forbrukertvistutvalget i noen saker har justert partenes påstander ved å gå «fra det mer til det mindre», for eksempel ved å tilkjenne prisavslag der heving er eneste påstand. I lovutkastet § 7 fjerde ledd fremgår det at utvalget er bundet av partenes påstander. Dersom adgangen til å justere partenes påstander skal opphøre, bør konsekvensene av dette vurderes nærmere enn det som er gjort i høringsnotatet. Skal påstandene fortsatt kunne justeres av utvalget, bør det presiseres i loven.

Til punkt 6.9.6 – Sakskostnader

Under punkt 6.9.6 reises det blant annet spørsmål ved om det bør åpnes adgang for at den næringsdrivende kan pålegges å dekke forbrukerens sakskostnader, selv om den næringsdrivende får medhold i tingretten. Etter vårt syn bør det ikke åpnes for en slik adgang. Adgangen til å idømme sakskostnader for tingretten uavhengig av sakens utfall er regulert i tvisteloven § 20-4. Vi ser ikke behov for å gjøre unntak fra eller tilføyelser til denne bestemmelsen. Situasjonen ved manglende oppfyllelse av en uttalelse fra en nemnd som ikke kan treffe vedtak med retts- og tvangskraft, er etter vårt syn ikke sammenlignbar med manglende oppfyllelse av et vedtak fra Forbrukerklageutvalget, som skal ha retts- og tvangskraft.

Til punkt 6.11.5 – Forslag om e-postforkynning

Utgangspunktet etter domstolloven (dl.) § 159 er at forkynning skal skje etter reglene i lovens kapittel 9 med mindre annet er «bestemt ved lov» eller «følger av forholdets art». I BLDs forslag til ny lov § 5 femte ledd er det uttrykkelig nevnt at dl. kapittel 9 gjelder.

I dl. § 163a første ledd første punktum og i forskrift av 11. oktober 1985 om postforkynning (postforkynningsforskriften) § 2 er det gitt regler om at Forbrukertvistutvalget kan, og som hovedregel skal, foreta postal forkynning. Det vil si at forkynning skal skje per brev med mottakskvittering eller ved rekommandert sending. Dl. § 163a gir ikke Forbrukertvistutvalget adgang til å forkynne sine dokumenter per e-post.

Justis- og beredskapsdepartementet antar at elektronisk forkynning per e-post vil kunne ha en rekke fordeler, men mener at en rekke aspekter ved forslaget bør utredes nærmere. Det er i dag betydelige faktiske forskjeller i bruken av elektronisk og vanlig post. Mange har flere ulike e-postadresser, og det kan tenkes usikkerhet omkring hvem som har tilgang til e-postadressene. Forkynnelse forutsetter en stor grad av sikkerhet for at dokumenter når rette vedkommende. Det savnes en grundigere vurdering av problemstillinger knyttet til forslaget om e-postforkynning i BLDs høringsnotat,

herunder en vurdering av de spesielle hensynene som gjør seg gjeldende ved elektronisk kommunikasjon. Se til sammenligning forskrift om prøveordning med elektronisk kommunikasjon med domstolene hvor det er gitt regler for å ivareta hensynet til notoritet, informasjonssikkerhet etc. Det kan også vises til forskrift om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen (eForvaltningsforskriften) hvor sikkerhet ivaretas blant annet gjennom bruk av elektronisk signatur.

Dersom BLD ønsker å gå videre med et forslag om e-postforkynning, bør dette forankres tydeligere i lovforslaget. I forslag til lov om forbrukerklageutvalget § 5 femte ledd siste setning foreslår BLD en hjemmel til å fastsette nærmere regler om krav til forkynning i forskrift. I ny forskrift § 8 foreslår BLD at e-postforkynning likestilles med postforkynning. Det kan stilles spørsmål ved om den foreslåtte lovteksten i § 5 femte ledd siste setning er vid nok til at BLD i forskrift kan gjøre unntak fra domstoloven ved å åpne for e-postforkynning, slik at det kan legges til grunn at «andet er bestemt ved lov», jf. dl. § 159. For å unngå tvilsspørsmål anbefales en omformulering av lovteksten, herunder at adgang til e-postforkynning reguleres direkte i den nye loven. I forskriften bør det legges opp til en mer utførlig regulering for hvordan notoritet, sikkerhet mv. skal ivaretas.

For øvrig må dl. § 163a annet ledd og postforkynningsforskriften § 2 endres slik at «forbrukertvistutvalget» går ut til fordel for det nye navnet «forbrukerklageutvalget».

Til punkt 6.12.5.1 – Litispendens og foreldelse

Vi viser til vår høringsuttalelse 10. desember 2014 til utkastet til lov om klageorganer for forbrukersaker, hvor vi uttalte at det at en sak bringes inn for megling ikke bør medføre litispensensvirkning og avbrudd av foreldelsesfristen. I en meglingssituasjon, hvor partene i stor grad kan påvirke utfallet av saken, kan fraværet av litispensens og fristavbrytelse virke som et positivt incitament både for partene og Forbrukerrådet til å sikre fremdrift i saken. Når saken er brakt inn for megling i Forbrukerrådet, vil det dessuten være usikkert om saken kommer til å bli avgjort der. Litispendensvirkning og avbrudd av foreldelse er rettsvirkninger som i utgangspunktet bare bør knyttes til behandlinger som leder til en avgjørelse om det omtvistede kravet.

Med vennlig hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Åsta Elise Elden
førstekonsulent